

BỘ QUỐC PHÒNG
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ

NGUYỄN SỸ HỌA

**THỰC HIỆN BÌNH ĐẲNG DÂN TỘC Ở TÂY NGUYÊN
HIỆN NAY THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH**

Chuyên ngành : Chủ nghĩa xã hội khoa học

Mã số : 62 22 85 01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ TRIẾT HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

- 1. GS, TS Trịnh Quốc Tuấn**
- 2. TS Lê Đại Nghĩa**

HÀ NỘI - 2010

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, trích dẫn trong luận án là trung thực và có xuất xứ rõ ràng, luận án chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình khoa học nào.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

NGUYỄN SỸ HOẠ

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
Bìa phụ	1
Lời cam đoan	2
Mục lục	3
Danh mục các chữ viết tắt	4
Mở đầu	5
Chương 1 TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN	10
1.1 Tình hình nghiên cứu có liên quan đến tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm của Đảng và Nhà nước ta về vấn đề dân tộc, chính sách dân tộc và bình đẳng dân tộc	10
1.2 Tình hình nghiên cứu có liên quan đến vấn đề dân tộc, thực hiện bình đẳng dân tộc ở Tây Nguyên và những vấn đề liên quan đến đề tài chưa được nghiên cứu	15
Chương 2 THỰC HIỆN BÌNH ĐẲNG DÂN TỘC Ở TÂY NGUYÊN HIỆN NAY THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH – NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN	22
2.1 Bình đẳng dân tộc và tư tưởng Hồ Chí Minh về bình đẳng dân tộc ở Việt Nam	22
2.2 Thực chất và vai trò của thực hiện bình đẳng dân tộc ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh	50
Chương 3 THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG THỰC HIỆN BÌNH ĐẲNG DÂN TỘC Ở TÂY NGUYÊN HIỆN NAY THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH	73
3.1 Thực hiện bình đẳng dân tộc ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh - thực trạng và nguyên nhân	73
3.2 Những vấn đề đặt ra trong thực hiện bình đẳng dân tộc ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh	104
Chương 4 PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP TIẾP TỤC THỰC HIỆN TỐT HƠN NỮA BÌNH ĐẲNG DÂN TỘC Ở TÂY NGUYÊN HIỆN NAY THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH	115
4.1 Những nhân tố tác động và phương hướng thực hiện bình đẳng dân tộc ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh	115
4.2 Những giải pháp cơ bản nhằm thực hiện tốt hơn nữa bình đẳng dân tộc ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh	125
Kết luận	164
Danh mục công trình khoa học của tác giả đã công bố có liên quan đến đề tài luận án	166
Danh mục tài liệu tham khảo	167
Phụ lục	177

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết đầy đủ	Chữ viết tắt
01	Bình đẳng dân tộc	BĐDT
02	Chỉ thị	CT
03	Chính sách dân tộc	CSDT
04	Chính trị quốc gia	CTQG
05	Chủ nghĩa xã hội	CNXH
06	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa	CNH, HĐH
07	Dân tộc thiểu số	DTTS
08	Front Unifie de Lutte de Races Opprimess	FULRO
09	Hà Nội	H.
10	Hệ thống chính trị	HTCT
11	Nhà xuất bản	Nxb
12	Nghị quyết	NQ
13	Quân đội nhân dân	QĐND
14	Quyết định	QĐ
15	Tỉnh uỷ	TU
16	Trang	tr.
17	Trung ương	TW
18	Vườn - ao - chuồng	VAC
19	Vườn - ao - chuồng - ruộng	VACR
20	Xã hội chủ nghĩa	XHCN

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Bình đẳng dân tộc là một nguyên tắc, nội dung cơ bản trong giải quyết vấn đề dân tộc của chủ nghĩa Mác - Lênin. Trung thành và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lê nin về vấn đề dân tộc và BĐDT, Hồ Chí Minh đã giải quyết vấn đề dân tộc, BĐDT phù hợp với đặc điểm dân tộc Việt Nam và đạt hiệu quả trên thực tế. Do đó, cùng với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về BĐDT là cơ sở lý luận trực tiếp của quan điểm, CSĐT, BĐDT của Đảng và Nhà nước ta. Để biến những tư tưởng, giá trị bình đẳng thành hiện thực trong đời sống các dân tộc ở Việt Nam, vấn đề tiên quyết là phải trung thành và tiếp tục vận dụng sáng tạo quan điểm chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực hiện BĐDT trên thực tế nhằm phát huy sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc, góp phần vào thắng lợi của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN hiện nay.

Tây Nguyên là vùng chiến lược về kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh của cả nước; là địa bàn cư trú của 45 dân tộc, nhưng trình độ phát triển kinh tế - xã hội của các dân tộc không đều nhau, nơi đang tiềm ẩn những nhân tố bất ổn định về vấn đề dân tộc, BĐDT. Do đó, giải quyết vấn đề dân tộc nói chung và thực hiện BĐDT nói riêng có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với sự phát triển Tây Nguyên, là vấn đề có tính nguyên tắc trong thực thi CSĐT nhằm bảo đảm quyền bình đẳng của các dân tộc và phát huy khối đại đoàn kết dân tộc trên địa bàn, góp phần “xây dựng Tây Nguyên giàu về kinh tế, vững về chính trị, phát triển nhanh về văn hoá - xã hội, mạnh về quốc phòng, an ninh, tiến tới xây dựng Tây Nguyên thành vùng kinh tế động lực”[27, tr.2].

Trong những năm gần đây, Đảng và Nhà nước ta đã quán triệt, vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về BĐDT vào thực hiện BĐDT ở Tây Nguyên đạt được kết quả tích cực; đời sống mọi mặt của đồng bào các dân tộc, nhất là

đồng bào các DTTS từng bước được nâng cao, quyền bình đẳng mọi mặt từng bước thể hiện trong đời sống của các dân tộc. Tuy nhiên, trong thực hiện BDDT trên địa bàn còn những hạn chế, khuyết điểm nhất định. Biểu hiện có lúc, có nơi nhận thức chưa đầy đủ, thậm chí hiểu chưa đúng tư tưởng Hồ Chí Minh về BDDT; việc tổ chức thực hiện BDDT thiếu sáng tạo, có sự sai lệch, vi phạm dẫn đến hiệu quả trên thực tế chưa cao; các chính sách hỗ trợ xoá đói, giảm nghèo vùng DTTS chưa được triển khai tích cực và hiệu quả chưa đạt được như mong muốn. Đây là một trong những nguyên nhân chủ yếu làm cho sự chênh lệch về mức sống giữa các dân tộc trên địa bàn chậm được khắc phục. Do vậy, thực hiện BDDT ở Tây Nguyên theo tư tưởng Hồ Chí Minh là vấn đề cần được nghiên cứu và làm sáng tỏ cả về lý luận và thực tiễn.

Sự nghiệp xây dựng và phát triển Tây Nguyên đang đặt ra yêu cầu mới: “Phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm quốc phòng an ninh ở Tây nguyên phải quán triệt sâu sắc chính sách dân tộc của Đảng và nhà nước; kết hợp đồng bộ cả về kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng - an ninh...; phải gắn liền với tiến bộ và công bằng xã hội...; gắn chặt với xây dựng và củng cố hệ thống chính trị vững mạnh”[27, tr.3]. Tuy nhiên, trên địa bàn Tây Nguyên hiện nay đang còn tiềm ẩn những nhân tố có thể gây mất ổn định chính trị. Trong thập kỷ đầu tiên của thế kỷ XXI, trên địa bàn đã xảy ra những vụ bạo loạn chính trị có tính chất *phản cách mạng* vào những năm 2001, 2004 và 2008. Tình hình trên do những nguyên nhân chủ quan, khách quan khác nhau. *Một mặt*, do các thế lực thù địch ra sức lợi dụng vấn đề dân tộc, tôn giáo hòng tạo cơ can thiệp, làm “ngòi nổ”, cùng với chống phá trên các lĩnh vực khác để “quốc tế hoá” vấn đề dân tộc ở Tây Nguyên, tiến tới xoá bỏ chế độ XHCN ở nước ta. Chúng cố tình xuyên tạc chủ nghĩa Mác - Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, CSĐT của Đảng, Nhà nước nhằm làm giảm lòng tin của đồng bào đối với Bác Hồ, Đảng và Nhà nước ta. Đồng thời, chúng lợi dụng những yếu kém trong tổ chức thực hiện

BĐĐT, sự bất BĐĐT trên thực tế nhằm chia rẽ khối đoàn kết Kinh - Thương, kích động tư tưởng ly khai, tự trị gây mất ổn định chính trị trên địa bàn.

Mặt khác, không thể phủ nhận nguyên nhân chủ quan đó là sự yếu kém của HTCT các cấp, nhất là HTCT ở cơ sở trong thực hiện CSĐT, BĐĐT; nhận thức, niềm tin và ý thức tự vươn lên của đồng bào các dân tộc ở Tây Nguyên còn hạn chế. Tình hình trên đòi hỏi Đảng, Nhà nước, các cấp, các ngành mà trực tiếp là HTCT các cấp và đồng bào các dân tộc ở Tây Nguyên phải tiếp tục quán triệt và vận dụng sáng tạo hơn nữa tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm thực hiện tốt BĐĐT, từng bước khắc phục sự chênh lệch về trình độ phát triển giữa các dân tộc. Đây là giải pháp góp phần làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch lợi dụng vấn đề dân tộc, tôn giáo để chống phá cách mạng nước ta trên địa bàn Tây Nguyên. Do đó, thực hiện BĐĐT theo tư tưởng Hồ Chí Minh là vấn đề vừa cấp bách, vừa có ý nghĩa cơ bản, lâu dài, góp phần đưa Tây Nguyên cùng cả nước tiến lên CNXH.

Từ những lý do trên, tác giả chọn đề tài: ***“Thực hiện bình đẳng dân tộc ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh”*** làm luận án tiến sĩ Triết học chuyên ngành Chủ nghĩa xã hội khoa học. Đề tài này có ý nghĩa lý luận, thực tiễn thiết thực, vừa cấp bách vừa cơ bản, lâu dài.

2. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu

** Mục đích:*

Nghiên cứu đề xuất những luận cứ khoa học nhằm thực hiện tốt BĐĐT ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

** Nhiệm vụ:*

- Nghiên cứu, làm rõ nội dung cơ bản của tư tưởng Hồ Chí Minh về BĐĐT ở Việt Nam và những vấn đề lý luận về thực hiện BĐĐT ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

- Đánh giá đúng thực trạng, chỉ rõ nguyên nhân và phát hiện những vấn đề cấp bách đặt ra cần tập trung giải quyết trong thực hiện BDDT ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

- Xác định phương hướng và đề xuất những giải pháp cơ bản nhằm thực hiện tốt hơn nữa BDDT trên địa bàn Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu

** Đối tượng:*

Nghiên cứu vấn đề thực hiện bình đẳng dân tộc ở Tây Nguyên theo tư tưởng Hồ Chí Minh

** Phạm vi:*

Nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về BDDT trong quan hệ giữa các dân tộc ở Việt Nam và thực hiện BDDT trên địa bàn Tây Nguyên theo tư tưởng Hồ Chí Minh từ năm 2000 đến nay.

4. Cơ sở lý luận, thực tiễn và phương pháp nghiên cứu

** Cơ sở lý luận, thực tiễn*

Cơ sở lý luận của luận án là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về vấn đề dân tộc và BDDT.

Thực tế quá trình thực hiện CSĐT, BDDT ở nước ta, nhất là ở Tây Nguyên dưới sự lãnh đạo của Đảng, tổ chức thực hiện của Nhà nước, các cấp, các ngành, các địa phương là cơ sở thực tiễn của luận án.

** Phương pháp nghiên cứu*

Luận án dựa vào phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử; đặc biệt chú trọng phương pháp lô gíc và lịch sử, phân tích và tổng hợp; kết hợp với các phương pháp chuyên ngành: điều tra xã hội học, điền dã dân tộc học, quan sát, thống kê, so sánh, tổng kết thực tiễn và phương pháp chuyên gia.

5. Những đóng góp mới về mặt khoa học

- Khái quát những nội dung cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về BDDT ở Việt Nam;
- Làm rõ thực chất thực hiện BDDT ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh;
- Chỉ ra những vấn đề cấp bách đặt ra hiện nay trong thực hiện BDDT ở Tây Nguyên theo tư tưởng Hồ Chí Minh;
- Đề xuất những giải pháp cơ bản nhằm thực hiện tốt BDDT ở Tây Nguyên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn

Luận án góp phần làm sáng tỏ nội dung cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về BDDT; cung cấp một số cơ sở lý luận và thực tiễn cho lãnh đạo Đảng, chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội thực hiện tốt hơn CSĐT, BDDT, góp phần làm thất bại âm mưu phá hoại của các thế lực thù địch, xây dựng địa bàn Tây Nguyên giàu mạnh và phát triển bền vững. Luận án có thể được dùng làm tài liệu nghiên cứu, giảng dạy những nội dung có liên quan ở các nhà trường trong và ngoài quân đội.

7. Kết cấu của luận án

Luận án gồm phần mở đầu, 4 chương (8 tiết), kết luận, danh mục công trình khoa học của tác giả đã công bố có liên quan đến đề tài luận án, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục.

Chương 1
TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU
CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. Tình hình nghiên cứu có liên quan đến tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm của Đảng và Nhà nước ta về vấn đề dân tộc, chính sách dân tộc và bình đẳng dân tộc

1.1.1. Tình hình nghiên cứu có liên quan đến tư tưởng Hồ Chí Minh về vấn đề dân tộc và bình đẳng dân tộc

Ở nước ta, tư tưởng Hồ Chí Minh là đối tượng của một khoa học mới - Hồ Chí Minh học, đang được triển khai nghiên cứu một cách nghiêm túc, hệ thống, toàn diện và đạt được những thành tựu quan trọng. Trong đó, tư tưởng của Người về vấn đề dân tộc và BĐDT đã được nhiều nhà khoa học quan tâm nghiên cứu. TS Hoàng Trang - TS Phạm Ngọc Anh, trong cuốn sách “Tư tưởng Hồ Chí Minh về độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội”[115], đã đề cập tư tưởng Hồ Chí Minh về vấn đề dân tộc và BĐDT ở cấp độ quốc gia - dân tộc trong quan hệ quốc tế; khẳng định thực chất vấn đề dân tộc là giải phóng dân tộc Việt Nam khỏi ách áp bức, bóc lột của chủ nghĩa đế quốc thực dân, thực hiện độc lập dân tộc gắn liền với CNXH; đồng thời, luận giải rõ việc giải quyết vấn đề dân tộc của Hồ Chí Minh và Đảng ta trong các giai đoạn cách mạng. Giáo sư Song Thành, trong cuốn sách “Hồ Chí Minh - nhà tư tưởng lỗi lạc”[105], đã trình bày một cách hệ thống, làm nổi bật tính sáng tạo của Hồ Chí Minh về vấn đề dân tộc, cách mạng giải phóng dân tộc, đại đoàn kết dân tộc và BĐDT ở Việt Nam. Tuy nhiên, vấn đề BĐDT trong mối quan hệ giữa các dân tộc ở Việt Nam còn những khía cạnh tiếp tục cần nghiên cứu thấu đáo.

Tập thể tác giả do TS Dương Quốc Dũng (chủ biên), trong cuốn sách “Bình đẳng và đoàn kết dân tộc ở Việt Nam - hỏi và đáp”[23], đã trình bày khái quát những nội dung cơ bản tư tưởng Hồ Chí Minh về BĐDT. Trong